

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-II.431.1.15.2017.MM

Warszawa, 06 października 2017 r.

**Pani
Agata Nowak
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
im. Jana Pawła II w Nasielsku**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 i art. 128 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 24-25, 28 lipca i 1 sierpnia 2017 r. kontrolę kompleksową w kierowanym przez Panią Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku, przy ulicy Kościuszki 25.

Przedmiotem kontroli była jakość usług świadczonych przez dom pomocy społecznej, stan i struktura zatrudnienia oraz przestrzeganie praw mieszkańców. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2015 r. do dnia kontroli. W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią dnia 26 września 2017 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II, przy ul. Kościuszki 25 w Nasielsku przeznaczony jest dla 100 osób przewlekle psychicznie chorych. Placówka jest stacjonarną jednostką organizacyjną pomocy społecznej prowadzoną przez Powiat Nowodworski. Decyzją Wojewody Mazowieckiego nr WPS.II.AG.9013/1/06 z dnia 4 stycznia 2006 r. podmiot prowadzący otrzymał zezwolenie na prowadzenie placówki na czas nieokreślony. Dom wpisany jest do Rejestru domów pomocy społecznej województwa mazowieckiego pod poz. Nr 104.

Według stanu na dzień kontroli w Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku, przebywało 100 mieszkańców, w tym 52 kobiety i 48 mężczyzn. Dwadzieścia pięć osób skierowanych było do Domu na podstawie przepisów obowiązujących do końca 2003 r., natomiast 75 – przyjęto na podstawie zasad określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Pięćdziesiąt dziewięć osób umieszczonych zostało w Domu na podstawie postanowienia sądu. W dniu kontroli w placówce przebywały 22 osoby ubezwłasnowolnione całkowicie, dla czterech z nich opiekunem był pracownik Domu. Trzy osoby były ubezwłasnowolnione częściowo. Na przyjęcie do Domu oczekiwało 6 osób.

Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku położony jest w powiecie nowodworskim. Obiekt składa się z czterech połączonych ze sobą bloków. W budynku nie ma barier architektonicznych, znajdują się wszelkie urządzenia wspomagające osoby niepełnosprawne – winda osobowa, w ciągach korytarzowych zainstalowane są poręcze. W Domu zamontowany jest system przyzywowo - alarmowy i alarmowo – przeciwpożarowy. Dom posiada duży, nowoczesny Ogród Terapeutyczny. Ogród został zaprojektowany tak, aby pozytywnie wpływał na samopoczucie przebywających w nim ludzi. Stwarza jednocześnie optymalne warunki do prowadzenia programów oraz zajęć o charakterze rehabilitacyjnym.

Pod względem powierzchni, liczby zamieszkujących osób oraz wyposażenia pokoje mieszkalne odpowiadały standardowi określone w § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej. Pokoje mieszkalne wolne były od nieprzyjemnych zapachów, utrzymana była w nich czystość i porządek. Pomieszczenia sanitarne spełniały wymagania określone § 6 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą placówka zapewniała mieszkańcom odpowiednie wyżywienie, wyposażenie w odzież, obuwie, bieliznę (jeśli była taka konieczność). Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że środki czystości wydawane są mieszkańcom raz w miesiącu (mydło, papier toaletowy, szampon).

W Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku został powołany zespół terapeutyczno-opiekuńczy w skład, którego weszli kierownik działu opiekuńczego, kierownik zespołów mieszkalnych, pielęgniarki, opiekunowie, instruktorzy terapii zajęciowej, instruktor kulturalno - oświatowy, rehabilitant, pracownicy socjalni i psychologowie. Jego członkowie spotykają się raz w miesiącu w celu omówienia spraw dotyczących realizacji celów opieki wg indywidualnego planu wsparcia mieszkańca, stworzenia planu lub w razie konieczności. Indywidualne plany wsparcia mieszkańców opracowywane były nie później niż w ciągu 6 miesięcy od przyjęcia osoby do Domu, co było zgodne z § 2 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej. Z uzyskanych podczas kontroli informacji wiadomo, że mieszkańcy mają dowolność wyboru pracowni terapeutycznej, z której chcą skorzystać danego dnia. Czas realizowanych zajęć wskazanych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 27 lutego 2014 r. w sprawie rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi spisywany jest po faktycznie udzielonym wsparciu. Prowadzone są tygodniowe dzienniki aktywności mieszkańców.

W Domu cyklicznie, już od 11 lat, organizowany jest Przegląd Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych PROMIEN. W roku bieżącym spotkanie zatytułowane „Legenda Cygańskiego Taboru” zgromadziło reprezentacje 24 placówek pomocy społecznej z 5 województw: mazowieckiego, łódzkiego, podlaskiego, warmińsko – mazurskiego, oraz pomorskiego. Mieszkańcy Domu tworzą także grupę aktorską/teatralną, która bierze udział w licznych przeglądach m.in. w XXIII edycji Przeglądu Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych Białostockiego Teatru Lalek, XVI Przeglądzie Twórczości Osób Niepełnosprawnych w Nowej Wsi Ełckiej – 27-28.02.2017 r., XIV Międzynarodowym Przeglądzie Teatrów Wspaniałych w Tczewie 7-08.06.2016 r. Od roku 2011 grupa aktorska Domu próbowała sił w realizowaniu krótkometrażowych filmów z udziałem osób niepełnosprawnych. Do największych osiągnięć na tym polu należą:

- zdobycie nagrody za drugoplanową rolę męską za film „Robot i Róża” na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym Mental Power Prague Film Festival w czeskiej Pradze (2014 r.),

- zdobycie dwóch nagród podczas uczestnictwa w Międzynarodowym Konkursie Aktywności Artystycznej Seniorów i Przyjaciół ROZŁOGI w Łodzi (Łódzka Nagroda Publiczności za film „Robot i Róża” (2014 r.) oraz Wyróżnienie Specjalne KAMENY za wieloletnią współpracę w propagowaniu amatorskiego ruchu filmowego (2015 r.)).

W codziennych czynnościach mieszkańcom Domu pomagają opiekunki i pokojowe. W dniu kontroli w Domu zatrudnionych było 18 opiekunów (18 etatów, w tym 1 osoba aktualnie przebywała na długotrwałym zwolnieniu lekarskim, 1 osoba na urlopie rodzicielskim) i 11 pokojowych (11 etatów). Opiekunki pracują w systemie dwuzmianowym 12-godzinnym (w godz. 7.00-19.00, 19.00-7.00) oraz dodatkowo w 7- i 8-godzinnym. Pomagają mieszkańcom w utrzymaniu higieny osobistej oraz ich pielęgnacji (toaleta poranna, wieczorna, kąpiele), zmieniają pieluchomajki, pomagają przy spożywaniu posiłków, towarzyszą mieszkańcom wyjeżdżającym na konsultacje lekarskie. Pokojowe pracują także w 12-godzinnym systemie pracy (7.00-19.00), 2 osoby w systemie 8-godzinnym. Pokojowe pomagają opiekunkom ponadto odpowiadają m. in. za czystość pokoi oraz sanitariatów, pomieszczeń ogólnego użytku, sprzątają po posiłkach.

Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku umożliwia przebywającym w nim mieszkańcom korzystanie ze świadczeń zdrowotnych, przysługujących na podstawie odrębnych przepisów, zgodnie z art. 58 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Podstawową opiekę zdrowotną zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej przy ul. Sportowej 2 w Nasielsku. Konsultacje lekarza POZ mają miejsce w Domu dwa razy w tygodniu (w godz. 9.00-12.00), w pozostałe dni według potrzeb w przychodni. W ramach specjalistycznej opieki psychiatrycznej, w ramach umowy cywilno – prawnej, usługi świadczy lekarz psychiatra, który przyjmuje na terenie Domu raz w tygodniu we wtorki (około 5 godzin). Dom pokrywa opłaty ryczałtowe do wysokości limitu ceny, przewidzianej w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o których mowa w art. 58 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769), pozostała kwota pokrywana jest z własnych środków pieniężnych mieszkańców.

Opiekę pielęgniarską zapewnia w Domu 5 pielęgniarek (5 etatów), pracujących w systemie 12-godzinnym (7.00-19.00). Na dyżurze dziennym i nocnym jest 1 pielęgniarka. Podczas kontroli uzyskano informację, że w Domu jest stosowany przymus bezpośredni. Pielęgniarki w raporcie zachowań agresywnych dokonują wpisów zdarzeń lub zachowań, które wymagają szczególnej obserwacji. Opisywane jest zdarzenie, osoby biorące w nim udział, sposób rozwiązania problemu. Jeśli obserwowane zdarzenie wymaga jednak zastosowania przymusu jest on wprowadzany. Dokumentacja dotycząca zastosowania przymusu bezpośredniego prowadzona była zgodnie z treścią § 12 oraz § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie sposobu stosowania i dokumentowania zastosowania przymusu bezpośredniego oraz dokonywania oceny zasadności jego zastosowania (Dz. U. z 2012 r. poz. 740), zastosowanie każdego środka przymusu bezpośredniego podlegało odnotowaniu w indywidualnej i zbiorczej dokumentacji medycznej.

W Domu zatrudnione są 3 osoby na stanowisku psycholog (3 etaty, aktualnie 1 osoba przebywa na urlopie macierzyńskim). W ramach obowiązków psycholog m. in. uczestniczy w przyjmowaniu mieszkańca i pomaga mu w okresie adaptacyjnym, uczestniczy w opracowaniu i aktualizowaniu indywidualnych planów wsparcia mieszkańców, prowadzi rozmowy indywidualne z mieszkańcem, ale także bierze udział w rozstrzygnięciu sporów pomiędzy mieszkańcami. Do zadań psychologa należy ocena stanu psychicznego mieszkańca, jego edukacja na temat występującej choroby. W ramach swoich zajęć prowadzi zajęcia relaksacyjne, prostą wizualizację.

W Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku w dniu kontroli zatrudnionych było 2 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy, co jest zgodne z wymogami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej.

Środki finansowe jak również przedmioty wartościowe są deponowane zgodnie z *Zarządzeniem Nr 14/2016 Dyrektora Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku z dnia 14.10.2016 r. w sprawie: wprowadzenia jednolitego tekstu regulaminu postępowania z depozytami wartościowymi Mieszkańców oraz instrukcji dotyczącej gospodarowania środkami pieniężnymi Mieszkańców Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku*. Mieszkaniec/opiekun prawny/kurator podpisują zgodę na złożenie środków pieniężnych na indywidualne konto depozytowe. Mieszkaniec lub opiekun prawny może udzielić pisemnego upoważnienia pracownikowi księgowości do odbioru świadczeń przesyłanych pocztą i do potrącania z tych świadczeń zobowiązań za leki, pieluchy i inne potrzeby. W treści upoważnienia widnieje zapis: *Umocowanie nie wygasa po śmierci mocodawcy, budzący wątpliwości*. Z wyjaśnień dyrektora Domu wynika, że zapis dotyczy możliwości uregulowania po śmierci mieszkańca nieopłaconych faktur za zakupione leki. W przypadku nagłej śmierci mieszkańca lub śmierci w wyniku długotrwałej choroby (wymagającej szczególnych form wsparcia, gdzie koszty leczenia stanowiąco wzrastają, mając na celu poprawienie jakości życia chorego w danym stadium choroby) zdarzają się sytuacje nieopłaconych faktur (ze względu na brak środków finansowych na koncie mieszkańca lub po prostu brak czasu (zgon mieszkańca ma miejsce w dni wolne od pracy - termin płatności widniejący na fakturze to 21 dni). Powstaje problem nieuregulowanych płatności. Inspektorzy kontrolujący zobowiązali się do przedstawienia problemu kwestii nieopłaconych faktur Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w przypadku:

- braku spadkobierców (prowadzone czynności zmierzają do likwidacji spadku na rzecz Skarbu Państwa),
 - występowania spadkobierców, którzy przedstawiają dokument postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku lub akt poświadczenia dziedziczenia, przejmują majątek po zmarłym mieszkańcu.
- Nie oznacza to jednak z ich strony uregulowania zadłużeń wynikających z nieopłaconych faktur za leki, gdyż przykładowo podważają oni (również za życia mieszkańca) sens ich zakupu. O stanowisku Ministerstwa Dom zostanie poinformowany.

Prawa i obowiązki mieszkańców Domu określone zostały w *Regulaminu Pobytu Mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku*. Zgodnie z nim mieszkańcy mają m. in. prawo do godnego traktowania w zakresie wolności, intymności i poczucia bezpieczeństwa ze strony personelu, aktywnego trybu życia, zachowania samodzielności i wyboru stylu życia, przyjmowania wizyt członków rodziny i znajomych, swobodnego poruszania się poza Domem stosownie do możliwości psychofizycznych mieszkańca, swobodnego praktykowania swojej religii. W *Regulaminie* w rozdziale *Obowiązki Mieszkańca* wątpliwości budził zapis w punkcie 10: *Nieopuszczanie Domu bez zgody Dyrektora lub osób przez niego upoważnionych*. Mieszkańcy domu pomocy społecznej powinni mieć możliwość samodecydowania o wyjściach poza teren Domu. Biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom Domu przez pracowników właściwym rozwiązaniem jest zapewnienie mieszkańcom samodzielnych wyjść, jeżeli ich możliwości poznawcze i stan zdrowia na to pozwalają, co powinna potwierdzać opinia psychiatry lub psychologa. W trakcie kontroli uzyskano od dyrektora Domu informację, że zapis został źle sprecyzowany. Zostanie on usunięty lub odpowiednio poprawiony.

Na tablicach informacyjnych wywieszony był wykaz praw i obowiązków mieszkańca Domu, jadłospis, informacja do jakich instytucji mieszkańcy mogą zgłaszać swoje skargi, wnioski.

W Domu działa Samorząd Mieszkańców. Podczas kontroli w dniu 1 sierpnia 2017 r. zespół kontrolujący spotkał się z jego przedstawicielami (Panią Ewą, Panią Magdaleną, Panią Krystyną i Panem Krzysztofem). Podczas rozmowy uzyskano informacje o Domu z perspektywy jego mieszkańców. Podczas rozmowy z osobami kontrolującymi mieszkańcy wyrażali zadowolenie z pobytu w Domu oraz jakości świadczonych usług. Z ich relacji wynikało, że czują komfort z pobytu w nim, mają zapewnione poczucie bezpieczeństwa, mogą swobodnie poruszać się po terenie placówki. Mieszkańcy wyrażali pozytywne opinie na temat personelu, który wykazuje się empatią i zrozumieniem ich problemów. Podkreślali ważność prowadzonych różnych form terapii. Z chęcią opowiadali o powstających dziełach artystycznych i funkcjonującym zespole teatralnym. Z rozmowy wynikało, że ich świadomość na temat choroby, która spowodowała konieczność pobytu w domu pomocy społecznej jest duża. Osoby biorące udział w spotkaniu wyraziły swój zachwyt z organizowanych wyjazdów i opowiedzieli o radości, jakiej doświadczają podczas podróżowania. Stwierdzili, że chcieliby częściej wyjeżdżać i podróżować. Ponadto chcieliby mieć możliwość posiadania zwierząt.

W sprawach skarg i wniosków Dyrektor Domu przyjmuje w poniedziałki i czwartki w godz. 10.00-14.00 oraz według potrzeb. Rejestr skarg i wniosków znajduje się w kancelarii Domu. W okresie objętym kontrolą w rejestrze skarg i wniosków znajdowały się w roku 2015 - cztery wpisy (m.in. wniosek o zwrot emerytury), w roku 2016 – jeden wpis dotyczył skargi na pracownika Działu Finansowo - Księgowego. Każda sprawa została załatwiona według właściwości, znajdowało się rozstrzygnięcie, stosowne wyjaśnienie i pisemna odpowiedź do skarżących/wnoszących.

Ostatnia kontrola obejmująca zakres wskazany w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 października 2012 r. w sprawie sprawowania kontroli przyjęcia i przebywania osób z zaburzeniami psychicznymi w szpitalach psychiatrycznych i domach pomocy społecznej oraz sposobu jej dokumentowania (Dz. U. z 2012 r. poz. 1147) przeprowadzona została w Domu przez przedstawiciela sądu 21 listopada 2016 r. Podczas kontroli nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

Mieszkańcy Domu mają zapewnioną możliwość realizowania praktyk religijnych. Msza Św. odprawiana jest w niedziele i z okazji świąt kościelnych w kaplicy w Domu przez kapelana, zatrudnionego na 0,25 etatu na podstawie umowy o pracę. Pochówek zmarłych mieszkańców odbywa się zgodnie z ich wyznaniem. W przypadku mieszkańców, którzy nie mieli rodziny mogącej zająć się pogrzebem ani nie posiadały swojego miejsca pochówku, pogrzeb sprawiany był na Cmentarzu Parafialnym św. Wojciecha w Nasielsku.

W Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku według stanu na dzień kontroli wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego wynosił 0,5 i był zgodny z obowiązującym dla tego typu Domu na podstawie § 6 ust. 2 pkt 3 lit. c rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej. W zespole terapeutyczno-opiekuńczym uwzględniono dwie osoby zatrudnione w ramach stażu na stanowisku pomoc instruktora terapii zajęciowej oraz sześciu wolontariuszy.

Z dokumentacji oraz analizy akt osobowych pracowników Domu wynikało, że pracownicy Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku posiadali odpowiednie kwalifikacje, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1786).

W okresie objętym kontrolą pracownicy zespołu terapeutyczno-opiekuńczego uczestniczyli w szkoleniach uwzględniających zagadnienia, o których mowa § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej

W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, w związku z czym nie wydano zaleceń pokontrolnych.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
Wioletta Kucharska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pani Magdalena Biernacka
Starosta Nowodworski
2. aa